

Evanjelistler Trump yönetimine baskı yapıyor

İSA TATLİCAN

ABONE OL

Google News

Düşünce kuruluşu Turkish Heritage Organisation'ın Başkanı Ali Çınar: FETÖ konusunda hiç adım atılmazken, başka bir davada ekonomik tehdit ilişkilere çok zarar verir. Rahip Brunson krizinin iç politika boyutu da var

Türkiye'de ajanlık faaliyeti yürüttüğü iddiasıyla Ekim 2016'dan bu yana tutuklu bulunduğu cezaevinden geçen hafta ev hapsine alınan ABD'li Pastör Andrew Craig Brunson davası, Fetullah Gülen'i 20 yıldır hukuksuz bir şekilde ülkesinde barındıran ABD yönetiminin tepkisiyle karşılaştı. Üstelik ABD yönetimi, bağımsız Türk yargısına müdahale etmeye çalıştı. En sert tepki ise evanjelistlerin desteğini arkasına alan ABD Başkan Yardımcısı Mike Pence'ten geldi. Peki ABD yönetimi bir rahip için neden Türkiye gibi önemli bir müttefikini kaybetmeyi göze alabiliyor? Son yaşananların yaklaşan ABD seçimleri ile bir ilgisi var mı? Bu soruları ABD'deki düşünce kuruluşu Turkish Heritage Organisation'un Başkanı Ali Çınar'a sorduk.

ABD'DE DE GARİPSENDİ

Türkiye'de darbe yapan bir terör örgütünün liderini yaklaşık 20 yıldır ülkesinde barındıran ABD'nin, bir rahip üzerinden kriz çıkarmaya çalışması nasıl yorumlanmalı?

[Rahip Brunson](#) konusu 1.5 yıldan beri devam ediyordu. ABD yönetimi Rahip Brunson'un suçsuz olduğunu belirtirken, Türk yetkililer davanın devam ettiğini ve belli kanıtların var olduğunu vurguluyordu. Bu konu üzerinde bu hafta net bir kriz çıkarıldı. Zira [Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu](#) ile ABD Dışişleri Bakanı Pompeo'nun ikili diyalogları çok iyi ilerliyordu ve her iki taraf birbirini anlamaya çalışıyordu. Son 3 günde 2 bakan 2 kez konuştu. Bilhassa Başkan Yardımcısı Mike Pence'in koordinesiz, tehditle sansasyon yaratan mesajı ABD'de birçok resmi kurumda anlaşılamadı ve tuhaf karşılandı. Hatta senatörlerin bile haberi olmadığı belirtildi.

FETÖ BU DURUMDAN MUTLU

ABD yönetimi, FETÖ darbesindeki delilleri bile yetersiz bulmuştu. Rahip Brunson ile ilgili delilleri inandırıcı bulmamasına şaşırılmamalıdır.

FETÖ konusunda 2 yıldır gelişme olmaması çok üzücü. Birçok resmi yetkili bilhassa Kongre üyeleri ve senatörler, Fetullah Gülen'in neredeyse 15 Temmuz'da bir parmağı olmadığını söyleyecekler. Meclis ve Külliye bombalansın, 250 şehit verilsin, 2 binden fazla gazimiz var ve hâlâ darbenin kanıtlarının yetersizliğinden bahsediliyor. Türkiye 2 yıldır [FETÖ](#) konusunda ABD'den hiçbir adım görülmezken,

başka bir dava konusunda ekonomik tehdite varılması ikili ilişkilere çok zarar verir. Bundan da başta FETO olmak üzere birçok Türkiye düşmanı mutlu olur.

Rahip Brunson olayı ABD kamuoyunda neden bu kadar büyütüldü?

ABD'de din ve dini gruplar çok önemli. Türkiye'ye tehdit açıklamaları yapan Başkan Yardımcısı Pence ve 4 senatör, Rahip Brunson ile aynı kilise grubuna bağlı. O nedenle devletin en üst düzeyinde bu konu çok hassas şekilde dile getirildi başından beri. Ayrıca Rahip Brunson konusunu her alanda kullanmak isteyen gruplar ortaya çıktı. Meselenin bir de iç politikaya yönelik boyutu var.

ŞOVA DÖNÜŞTÜRECEKTİ

Trump yönetimi Rahip Brunson olayını seçim öncesi iç politika malzemesi olarak mı görüyor?

Bunu dile getiren çok kişi var. Başkan [Donald Trump](#), başka ülkelerde tutuklu olan Amerikalılar'ın ABD'ye geri getirilişini çok önemsiyor. Bu durum son olarak Kuzey Kore'de yaşandı ve bu siyasi şova dönüştürüldüğü için tepki gösterenler oldu. Bilhassa Demokratlar, Trump'un uçak kapısındaki karşılamalarını tamamen iç siyaset nedeni ile yapıldığını vurguladı. Trump yönetimi sanırım Rahip Brunson'u da şova dönüştürecek. Beklediklerini alamayınca öfkeleniler.

Türkiye ile ABD ilişkilerinde yıllardır bir Evanjelistler etkisini duyuyoruz. Siz de buna vurgu yaptınız. Kim bu Evanjelistler, amaçları ne?

Evanjelist kelimesinin "Hıristiyanlık bildirisini vaaz eden, yayan kişi" anlamına geldiğini hatırlatmak istiyorum. Lutherci Protestanlık ile başlayan; Püritenizm ile olgunlaşan; Jimmy Carter, Ronald Reagan ve baba Bush'un başkanlıkları döneminde adım adım gelişen Evanjelizm, 11 Eylül'den sonra oğul Bush ile küresel emperyalizmi yönlendiren esas güç haline gelmişti. Ve son dönemde Başkan Trump

ile [Beyaz Saray](#) yönetiminde etkin Evanjelistler görev yapıyor. Kabine toplantıları tahmin edeceğimiz gibi dualarla başlıyor ve Evanjelist gruplar, ABD yönetimi için ciddi bir baskı unsuru.

Evanjelist gruplar ABD'de gerçekten güçlü mü?

Sayıları sadece Amerika'da 70 milyona ulaşıyor. İncil'de yer alan kehanetleri gerçekleştirmek için çalışıyorlar. Bu Hıristiyanlar'a göre kıyamet Ortadoğu'da kopacak ve onlar da İsa Mesih sayesinde dünyaya hâkim olacaklar. Dünyadaki pekçok insan Amerikan politikalarını artık İncil'deki kehanetlerin şekillendirdiğine inanıyor. Bu açıdan bakıldığında Evanjelistler'in baskısı altındaki ABD yönetiminin bu sert açıklamalarının nedeni de anlaşılabilir.

Kudüs'te de aynı grupların etkisi ile skandal kararlar alındı? Sizce asıl hedef nedir?

Amerika'daki Evanjelistler'in etkisi ile İsrail konusunda tamamen yörünge şaşmış durumda. ABD'de yaşayan birçok Musevi grup bile [Kudüs](#)'ün başkent olma kararının bu dönemde alınmış olmasının yanlış olduğunu dile getiriyorlar. Kudüs'te yaşananlar çok acı ve tarih bu ayıbı unutmayacak. Burada Filistin'i tamamen silme amacı var. ABD'nin Ortadoğu'daki etkinliği ve İsrail sorunu gibi kavramların izi, politikanın dinamiklerinde değil, kutsal kitapların satır aralarında sürülüyor.

MIKE PENCE EVANJELİST

Evanjelistlerin Beyaz Saray üzerindeki baskısının gerilimin yükselmesinde etkili olduğunu düşünüyor musunuz?

1995'te Başkan Yardımcısı Mike Pence, Evanjelist Mega Kilisesi'ne ailesi ile üye oluyor. Üye olması ile Evanjelist grubunda çok ciddi bir çevre ve destek alıyor. ABD'nin 2 numarası Evanjelist olduğuna göre, ekibinde de birçok Evanjelist bulunmakta. Washington'da çok güçlendiler. Bu yüzden Pence'in demeçlerinin sertleştiğini herkes biliyor.

ABD yönetimine yönelik yaptırım baskısında sizce FETÖ'nün de etkisi var mı?

FETÖ grupları, Türkiye-ABD arasında kriz olmasından çok mutlu oluyor. Kongre ve Senato'da Türkiye'yi karalamaya devam ediyorlar. Türkiye'nin zora düşmesi için diğer anti-Türkiye grupları ile yakın çalışıyorlar. Rahip Brunson krizinin derinleşmesi için ellerinden geleni yaptıklarına da eminim.

TANSİYON KALICI OLMAZ

ABD ile yükselen bu tansiyonun kalıcı olacağını düşünüyor musunuz? Türkiye nasıl bir hamle yapar?

Çok kalıcı olacağına inanmıyorum. Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, ABD Dışişleri Bakanı Pompeo ile 3 günde 2 kez telefon görüşmesi yaptı. Dışişleri Bakanlarının çok iyi bir diyaloga sahip olduğunu görüyoruz. Zira Başkan Trump ve Başkan Yardımcısı Pence'in, 26 Temmuz'da Türkiye'yi tehdit etmesi üslup olarak birçok ABD'li yetkiliyi şaşkına uğrattı. ABD'nin Türkiye'ye ekonomik tehditi Türkiye'ye sökmez. Sonuçta Türkiye'de birçok başka ülke ile ekonomik alanda çalışması ve antlaşması var. Karşılıklı güvenin tekrar gelişmesi ve açık iletişim en önemli kilit nokta.

RUSYA İLE YAKINLAŞMA ABD'Yİ TEDİRGİN ETTİ

Türkiye'nin Rusya ve Çin ile yakın ilişkileri ABD'de nasıl yorumlanıyor?

Tedirginlik var tabii. Bilhassa [Rusya](#) ile yakınlaşma endişe yaratıyor. Türkiye'nin tavrı çok açık. Bana istediğimi vermiyorsanız alternatiflere bakmak zorundayım diyoruz. Bu aslında Türkiye'ye de bir iyilik. Bu sayede kendi savunma sanayimizi de geliştiriyoruz.

İSA TATLİCAN / SABAH GAZETESİ

SABAH